

Upphandlingsmyndighetens arbete med artificiell intelligens

Redovisning av regeringsuppdrag

Innehåll

Inledning	3
Regeringsuppdraget.....	3
Definitioner och avgränsningar.....	3
Genomförda insatser för att utveckla användningen av AI	4
Resultat och lärdomar från genomförda insatser.....	4
Övergripande riktning för utveckling och användning av AI 2025–2027.....	7
Planerade förändringar i arbetssätt till följd av AI.....	8
Bedömning av kostnadseffektiviteten i ett eventuellt införande av generativ AI.....	8
Samverkan med andra myndigheter kring utveckling och användning av AI.....	9
Identifierade risker i användningen av generativ AI	10
Bilagor	11
1. Översikt av AI-teknologier	11
2. Initial investeringsbedömning generativ AI	12
3. Exempel på användningsfall för generativ AI	14
4. Färdplan för AI på Upphandlingsmyndigheten (möjligt scenario).....	16

Inledning

Regeringsuppdraget

Upphandlingsmyndigheten har fått i uppdrag av regeringen att redovisa de insatser som myndigheten har genomfört, eller avser att genomföra fram t.o.m. 2027, i syfte att utveckla sin användning av artificiell intelligens (AI). I redovisningen ska ingå en beskrivning av de kompetenshöjande insatser som myndigheten har genomfört och avser att genomföra, samt hur den har förändrat och avser att förändra sina arbetssätt, till följd av användningen av AI. Myndigheten ska även beskriva hur den har samverkat och avser att samverka med andra myndigheter vid utvecklingen och användningen av AI samt redovisa sin bedömning av om ytterligare samverkan med andra myndigheter kan leda till positiva effekter för myndighetens verksamhet och, om så bedöms vara fallet, beskriva förutsättningarna för en sådan samverkan. När det bedöms relevant ska myndigheten vidare redovisa en analys av riskerna förknippade med AI, utifrån bland annat ett etiskt, rättsligt och säkerhetsmässigt perspektiv, samt insatsernas kostnadseffektivitet.

Uppdraget ska senast den 2 juni 2025 redovisas till Regeringskansliet (Finansdepartementet).

Definitioner och avgränsningar

Artificiell intelligens (AI) är ett samlingsbegrepp för teknologier och metoder som gör det möjligt för datorer och digitala system att utföra uppgifter som normalt kräver mänsklig intelligens. Detta inkluderar att uppfatta omvärlden, dra slutsatser, fatta beslut, lösa problem, lära sig av erfarenhet och kommunicera med människor.

Myndigheten har idag en begränsad egen utvecklingsförmåga (kompetens och ekonomiska förutsättningar). Myndigheten har därför valt att fokusera på att lära sig mer om och testa de tjänster som tillhandahåller generativ AI.¹ Tekniken möjliggör automatiserade sammanfattningar, textstöd och användargränssnitt utan stora investeringar eller långa utvecklingsprocesser. Den är enkel att införa utan någon större systemutveckling och förstärker snarare än ersätter befintliga processer. En satsning skapar förutsättningar för en snabb nyttorealiserings trots begränsad intern utvecklingskapacitet.

I denna rapport används därför AI som synonymt med generativ AI.

¹ Generativ AI är en form av artificiell intelligens som kan skapa nytt innehåll som liknar det den tränats på. Detta inkluderar text, bilder, ljud, video, kod eller annan data. Tekniken bygger oftast på avancerade neurala nätverk, särskilt transformermodeller, som kan lära sig mönster och strukturer i stora datamängder.

Genomförda insatser för att utveckla användningen av AI

Myndigheten ska redovisa de insatser som myndigheten har genomfört i syfte att utveckla sin användning av artificiell intelligens (AI).

För att höja myndighetens förståelse för användning av AI med fokus på generativ AI, har Upphandlingsmyndigheten genomfört följande insatser:

Q4, 2023 – Q2, 2024

- Framtagning av första version av riktlinjer för användningen av generativ AI
- Omvärldsbevakning och kunskapsinhämtning (dialoger med Skatteverket, Bolagsverket, eSam, AI Sweden, Ekonomistyrningsverket med flera)
- Myndighetsgemensam Teams-kanal för omvärldsbevakning och erfarenhetsutbyte
- Start av pilot ChatGPT med syfte att höja vår kompetens och förståelse för hur generativ AI kan skapa värde. Medarbetare fick ChatGPT licenser och har deltagit i erfarenhetsutbyte (kommunikatörer, jurister, analytiker, strateger, IT, chefer).

Q3, 2024 – Q2, 2025

- Fortsatt genomförande av pilot ChatGPT
- Pilot om användning av AI i vår frågeservice
- Inspirationsföreläsning (introduktion till generativ AI, vad det är, hur det kan användas och vilket värde som kan skapas) för hela myndigheten samt workshop för identifiering av användningsfall
- Fortsatt utforskning av användningsområden för AI
- Erfarenhetsutbyte med våra nordiska systemmyndigheter
- Förstudie kring hur myndigheten själv kan samla in, bearbeta och matcha data om överprövade upphandlingar med hjälp av AI (ChatGPT) och automatisering
- Deltagande i OECD working group on responsible procurement and the use of AI
- Framtagning av riktlinjer för användning av AI inom myndigheten.

Resultat och lärdomar från genomförda insatser

Sammanfattningsvis har genomförda pilotprojekt gett värdefulla insikter om både styrkor och svagheter i tekniken. Generativ AI har praktisk nytta i skrivstöd, dataextraktion och effektivisering, men nyttan är i dagsläget begränsad inom komplex juridik. Användningen är spridd, varierar i mognadsgrad och sker till stor del utan centralt stöd. Medarbetare är nyfikna på den nya tekniken och tar initiativ själva för att börja använda den.

För att skala upp, kvalitetssäkra användningen samt säkerställa realisering av potentiell nytta krävs det riktade insatser.

ChatGPT-pilot med licenser

I syfte att öka förståelsen för hur generativ AI kan skapa värde fick ett antal medarbetare ChatGPT-licenser. Uppföljning av pilotens genomförande visar att ChatGPT använts i en rad olika syften, däribland textskrivning, idégenerering, research, kodning och bildgenerering. Verktøget uppfattas som positivt av en majoritet av användarna, som också rapporterar att produkten löpande har utvecklats på ett positivt sätt. Användningsfrekvensen har varierat från några gånger i veckan till daglig användning. De mest uppskattade funktionerna har varit textbearbetning och sammanfattningar, följt av omvärldsbevakning, brainstorming och dataanalys. En majoritet av deltagarna anger att de kunnat spara 1–3 timmar i veckan eller mer med hjälp av ChatGPT. Inom det juridiska området har däremot inget tydligt mervärde identifierats, varken i form av tidsbesparing eller förbättrad kvalitet. Bland de begränsningar som framkommit finns svårigheter att analysera stora datamängder, sammanfatta hela dokument, bristande juridisk träffsäkerhet samt utmaningar i att tolka språkliga nyanser. Trots dessa utmaningar är en majoritet av deltagarna positiva till att generativ AI används i bredare omfattning inom myndigheten.

Användning av generativ AI i frågeservice (pilot)

Under Q1 2025 har en pilot genomförts tillsammans med medarbetarna i Frågeservice. Syftet var att testa systemleverantörens verktyg för att snabbt och effektivt generera förslag på svar till inkommande frågor via frågesportalen, telefon eller chatt. Med hjälp av ChatGPT hämtades information från myndighetens databas med frågor och svar, samt utvalda sidor på vår externwebb. Ett automatiskt förslag på svar genererades. Kvaliteten på de svar som genererades var ofta bristfälliga och ibland direkt felaktiga, till exempel var referenser felaktiga eller saknades. Då myndigheten saknade beredskap och förutsättningar att investera nödvändiga resurser i domänspecifik anpassning av språkmodellen samt nödvändig manuell kontroll och feedback ("träning" av modellen) pausades piloten. Teknologins potential bedöms dock kvarstå.

Insamling och analys av data om överprövade upphandlingar

Upphandlingsmyndigheten har genomfört en förstudie om att samla in och bearbeta information om domstolsavgöranden i upphandlingsmål med hjälp av generativ AI. I förstudien har myndigheten kombinerat automatiserad hämtning av beslut i upphandlingsmål vid samtliga förvaltningsrätter (första instansen), textkonvertering och AI-baserad informationsextrahering i strukturerad form från ostrukturerade textmängder i beslutsdokumenten. Det rör sig om extrahering av bland annat rubriker för annonserade upphandlingar eller uppgifter om sökande och motparter i upphandlingsmål gällande överprövning av upphandling eller avtals giltighet.

Vidare har förstudien visat hur generativ AI kan understödja myndighetens arbete med förvaltning och utveckling genom två parallella nyttor. För det första har AI bidragit till en assisterad kodgenerering i situationer där analytikerna vid myndigheten behövt utveckla eller effektivisera vissa kodavsnitt i Python-baserade funktioner för inhämtning av, teknisk kontroll och konvertering av beslutsfiler i PDF-

format till textfiler. För det andra har API-baserade generativa tjänster (i första hand OpenAI:s GPT-4o-mini) bidragit till att omvandla ostrukturerade textmassor i domstolsbeslut till fullt strukturerade datamängder, genom extraktion av målnummer, beslutsdatum, parter och upphandlingstitlar. Denna kombination av AI-driven kodhjälp och molnbaserade språkmodeller har således möjliggjort en robust och skalbar plattform för fortsatt statistikbearbetning och analys av upphandlingsmål.

Individuell användning av generativ AI

För att kartlägga hur och i vilken omfattning molnbaserade AI-tjänster används har en enkät genomförts. Enkätresultatet visar att generativ AI redan har börjat få fäste i verksamheten, men att användningen varierar både i omfattning och mognadsgrad. Totalt uppger 61 % av de svarande att de använder generativ AI, varav 42 % gör det ibland och 19 % regelbundet. Ytterligare 33 % är intresserade av att börja använda tekniken, endast 6 % uppger att de inte är intresserade.

Det vanligaste verktyget är ChatGPT från OpenAI, vilket nämns av nästan alla användare. Några har även provat Microsoft Copilot och andra verktyg (en majoritet använder gratisversionerna). Användningen sker främst någon gång i veckan eller i månaden, och det vanligaste användningsområdet är skrivstöd, följt av idégenerering, kodstöd och översättning. Majoriteten uppger att de upplever 'ganska stor' eller 'viss' nytta av generativ AI. Samtidigt rapporteras flera risker och utmaningar, bland annat osäker informationskvalitet, svårigheter att formulera bra instruktioner (promptar), och säkerhetsaspekter. Medarbetarna har på informationsmöten fått introduktion till hur generativ AI får användas på myndigheten (att personuppgifter inte får matas in i AI-tjänster).

Majoriteten av respondenterna uttalar en stark önskan om att generativ AI ska användas mer systematiskt inom myndigheten framöver.

Resultatet från enkäten visar på ett behov av att:

- skapa och kommunicera interna riktlinjer för säker, ansvarsfull och effektiv användning
- tillhandahålla stöd för medarbetare att förstå hur man använder AI på rätt sätt
- utvärdera möjligheterna att integrera AI i arbetsprocesser där det ger nytta
- följa upp användning och anpassa insatser över tid.

Övergripande riktning för utveckling och användning av AI 2025–2027

Myndigheten ska redovisa de insatser som myndigheten avser att genomföra fram t.o.m. 2027, i syfte att utveckla sin användning av artificiell intelligens (AI).

Baserat på löpande omvärldsanalys samt resultatet från genomförda piloter bedöms potentialen med generativ AI som hög för att effektivisera arbetssätt, utveckla externa digitala tjänster samt förstärka vår förmåga inom analys och statistik (se bilaga 3, exempel på användningsfall för generativ AI på Upphandlingsmyndigheten).

Upphandlingsmyndigheten planerar därför att tillgängliggöra verktyg för generativ AI för våra medarbetare under 2026–2027. Målet är en bred och ansvarsfull användning som frigör arbetstid för mer värdeskapande aktiviteter. Detta inkluderar en satsning på att öka vår kunskap och förmåga att använda AI på ett säkert och effektivt sätt.

För att nå målet är inriktningen att anskaffa beprövade och tillgängliga standardprodukter (i motsats till utveckling av egna lösningar, eller utveckling av lösningar tillsammans med andra).² Myndigheten har idag en begränsad utvecklingsförmåga (egen kompetens och ekonomiska förutsättningar). Omfattningen är därför beroende av vilken finansiering som kan säkerställas. Under hösten 2025 planerar därför myndigheten att genomföra en förstudie som ska omfatta behovs- och potentialanalys, teknisk genomförbarhetsstudie, riskbedömning, bedömning av juridiska och etiska förutsättningar, fördjupad kostnads- och nyttokalkyl, finansieringsanalys samt förslag på införandeplan som omfatta utbildning och kompetensutveckling.

Förstudien ska beakta följande identifierade utmaningar och beroenden:

- Parallellt pågående utveckling (framför allt kopplat till myndighetens informationshantering samt målbild för utveckling av upphandlingsstatistik)
- Påverkan på befintlig system- och datainfrastruktur
- Osäker finansiering och oklara prioriteringar försvårar en stabil, flerårig planering.

² De primära motiven för användningen av standardlösningar för AI är att de:

- ofta har lägre totalkostnad jämfört med utveckling och förvaltning av egna system
- kan tas i drift snabbare och därmed möjliggör en snabbare nyttorealiserings
- uppdateras kontinuerligt och vidareutvecklas av leverantören
- bedöms få begränsad påverkan på befintlig IT-infrastruktur.

Planerade förändringar i arbetssätt till följd av AI

Myndigheten ska redovisa hur den avser att förändra sina arbetssätt, till följd av användningen av AI.

Användningsområdena för generativ AI är många. I myndighetens piloter har generativ AI använts för att skapa och bearbeta text, bild, ljud och kod. Återkommande tillämpningar är att skriva utkast, förenkla texter, sammanfatta dokument, skapa idéer samt ge tekniskt stöd genom exempelvis kodgenerering. Generativ AI kan också användas i chattfunktioner för att besvara frågor och effektivisera service.

Användningen av generativ AI förväntas påverka befintliga arbetssätt på myndigheten genom att flytta fokus från att producera innehåll till att granska och justera AI-genererade förslag. Det förändrar yrkesroller och ställer särskilda krav på färdigheter som källkritik, språklig bedömning och "AI-prompting" (konsten och tekniken att formulera instruktioner eller frågor på ett sätt som får en generativ AI – som ChatGPT – att ge relevanta, tydliga och användbara svar). AI ska ses som ett verktyg för att förstärka – inte ersätta – professionell bedömning och fackkunskap.

För att lyckas krävs utbildningsinsatser som bland annat omfattar teknisk färdighet, juridik, etik liksom hur praktisk användning av AI i myndighetens olika processer.

Bedömning av kostnadseffektiviteten i ett eventuellt införande av generativ AI

När det bedöms relevant ska myndigheten redovisa insatsernas kostnadseffektivitet.

Analyser av genomförda piloter samt omvärldsbevakning indikerar betydande potential till ökad kostnadseffektivitet. Försiktigt räknat förväntas användningen av generativ AI frigöra arbetstid motsvarande minst 1 timma per medarbetare och vecka (se bilaga 2 för initial investeringsbedömning). För vissa kunskapsintensiva yrkeskategorier kommer med hög sannolikhet mer tid att frigöras (analytiker, utredare, systemutvecklare, kommunikatörer) och för andra yrkeskategorier möjligtvis mindre (registrator, IT-support, ekonomiadministration), bland annat därför att deras arbete i mycket sker i andra administrativa system).

En första uppskattning av kostnader och nyttor indikerar att en investering i att ge alla medarbetare tillgång till generativ AI återbetalar sig redan år 1. Efter tre år kommer arbetstid motsvarande minst 2–3 årsarbetskrafter att ha frigjorts vilket skulle innebära en ökad kostnadseffektivitet. Om tiden används till andra kvalificerade eller eftersatta arbetsuppgifter kopplade till myndighetens mål och uppdrag sker en faktisk nyttorealiserings. Om den frigjorda tiden inte leder till omfördelning av arbete eller resultat är nyttan teoretisk.

Samverkan med andra myndigheter kring utveckling och användning av AI

Myndigheten ska beskriva hur den har samverkat och avser att samverka med andra myndigheter vid utvecklingen och användningen av AI samt redovisa sin bedömning av om ytterligare samverkan med andra myndigheter kan leda till positiva effekter för myndighetens verksamhet och, om så bedöms vara fallet, beskriva förutsättningarna för en sådan samverkan.

Upphandlingsmyndigheten är positiv till samverkan. I myndighetens arbete med att utforska och testa AI-verktyg med syfte att höja vår kunskap och i förlängningen kunna skapa värde för medarbetare och målgrupper har informell samverkan genomförts med ett antal offentliga aktörer och intresseorganisationer (Bolagsverket, Skatteverket, DIGG, Ekonomistyrningsverket, Arbetsgivarverket, programmet för e-Samverkan, Integritetsmyndigheten samt AI Sweden liksom erfarenhetsutbyte med våra nordiska systemmyndigheter). Kunskapsinhämtning har genomförts genom möten, deltagande på seminarier samt genomgång av analysrapporter och metodstöd som kunskapsmyndigheter inom området tillhandahåller. Denna samverkan har skapat ett tydligt värde för myndigheten genom att ge konkret vägledning för vårt eget arbete. Den genomförda samverkan har även inneburit konkreta kompetenslyft för de medarbetare som deltagit, då deltagande i seminarier och workshops gett ökad förståelse för AI-teknikens möjligheter, juridiska förutsättningar samt begränsningar i en myndighetskontext.

Upphandlingsmyndigheten har deltagit i seminarier arrangerade av Arbetsgivarverket på temat myndigheternas arbete med AI. Insikterna därifrån visar på att det med hög sannolikhet finns samordningsvinster kopplat till gemensamma utbildningsplattformar samt förvaltningsgemensamma lösningar.

Upphandlingsmyndigheten kommer med intresse följa Skatteverkets och Försäkringskassans uppdrag att utreda förutsättningarna för att förstärka den offentliga förvaltningens gemensamma förmåga att utveckla och använda hållbara AI-baserade lösningar.³ Fortsatt samverkan kring utveckling och användning av gemensamma AI-lösningar erbjuder troligtvis stora möjligheter men rymmer också betydande utmaningar. För en myndighet av Upphandlingsmyndighetens storlek, med ett brett uppdrag och begränsade förutsättningar att delta i, eller bedriva utveckling, behöver de samverkansaktiviteter som myndigheten deltar i prioriteras. Myndighetens inriktning för fortsatt samverkan inom AI-området är framför allt samverkan med fokus på kunskapsdelning. Att i framtiden kunna ta del av och använda förvaltningsgemensamma lösningar inom AI-området ser myndigheten fram mot.

³ Prop. 2024/25:99, sid. 18.

Identifierade risker i användningen av generativ AI

Om det bedöms relevant ska myndigheten redovisa en analys av riskerna förknippade med AI, utifrån bland annat ett etiskt, rättsligt och säkerhetsmässigt perspektiv.

Användningen av generativ AI medför ett antal risker som behöver hanteras i linje med NIS2-direktivets krav på informationssäkerhet, styrning och incidentberedskap.⁴ Så väl etiskt som rättsligt finns risk att AI genererar felaktig eller vilseledande information, vilket kan påverka tilliten till myndighetens stöd och tjänster. AI-genererat innehåll som används i vägledningar eller kommunikation behöver därför granskas inom ramarna för myndighetens ordinarie kvalitetssäkringsarbete. Detta regleras i myndighetens policy för användning av AI. Upphovsrättsliga aspekter behöver beaktas vid användning av AI-genererat material. Säkerhetsmässigt innebär användningen av AI en ökad risk för informationsläckage, särskilt om interna dokument används i externa molntjänster. Det finns också tekniska hot, som manipulation av den språkmodell som kommer att användas, samt risk för incidenter som inte upptäcks eller rapporteras. Användningen av AI innebär också ökad energiförbrukning vilket ställer krav på en medveten och ansvarsfull användning. För att använda AI säkert krävs tydliga riktlinjer, tekniska skydd och löpande riskanalys. AI bör ses som ett effektivt stöd – men enbart inom tydligt avgränsade och kontrollerade ramar. Upphandlingsmyndigheten avser därför att säkerställa en ansvarsfull användning av AI som omfattar:

- noggrann och systematisk riskhantering
- kartläggning och analys av eventuella rättsliga osäkerheter kopplat till överföring av data till tredje land samt tillräckliga skyddsnivåer
- tydlig styrning över vilken typ av information som får föras in i verktygen,
- tydliga instruktioner till medarbetare för att undvika oavsiktlig delning av skyddsvärd information.

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022L2555>

Bilagor

1. Översikt av AI-teknologier

AI-teknologi / delområde	Beskrivning	Exempel på tillämpningar
Maskininlärning (Machine Learning)	System lär sig mönster från data och förbättras utan explicit programmering.	Spamfilter, rekommendationssystem, efterfrågeprognoser
Djupinlärning (Deep Learning)	En typ av maskininlärning med neurala nätverk med många lager.	Bildigenkänning, språkgenerering, självkörande fordon
Natural Language Processing (NLP)	AI som tolkar och genererar mänskligt språk.	Textanalys, chattbotar, maskinöversättning
Computer Vision	AI som analyserar visuella data som bilder och video.	Ansiktsigenkänning, objektidentifiering, medicinsk bildtolkning
Generativ AI (Upphandlingsmyndighetens fokus)	AI som skapar nytt innehåll såsom text, bilder, musik.	ChatGPT, DALL·E, AI-genererad musik och kod
Symbolisk / regelbaserad AI	Använder logik, regler och kunskapsrepresentation.	Expert- och beslutsstödsystem
Hybrid AI	Kombinerar maskininlärning med symbolisk AI.	Förklarbar AI i beslutsfattande, avancerade diagnossystem

2. Initial investeringsbedömning generativ AI

Denna kalkyl ger en första bedömning av nyttor och kostnader för att investera i generativ AI inom Upphandlingsmyndighetens verksamhet. Syftet är att ge en initial indikation på den potentiella effekten av införandet, med fokus på effektivisering, frigjord arbetstid och kostnads-/nyttoförhållande. Kalkylen bygger på antaganden om antal användare, licensmodeller, utbildningskostnader och en försiktig första bedömning av hur mycket arbetstid som kan frigöras per användare och vecka (baserat på resultat från myndighetens pilot samt omvärldsbevakning). Resultaten visar att nyttan kan överstiga kostnaderna redan från år ett, och att potentialen ökar markant vid högre användningseffektivitet. Observera att nyttan som värderas i pengar enbart baseras på frigjord arbetstid och därmed inte kan förväntas realiseras i faktiska kostnadsbesparingar utan snarare i ökad produktivitet hos medarbetarna.

Under höstens förstudie kommer kalkylen att fördjupas genom att:

1. Validera och nyansera antaganden om tidsvinster.
2. Utforska alternativa användningsfall med bredare nyttor än enbart tidssparande.
3. Göra känslighetsanalyser av centrala parametrar.
4. Förfina kostnadsbilden inklusive utbildning, teknik och förvaltning.
5. Tydliggöra koppling till mål och strategier genom effektlogik och indikatorer.

Denna kalkyl ska betraktas som ett utgångsläge för vidare analys och prioritering, inte som ett färdigt beslutsunderlag.

Kalkylvärden	
Antal användare (st)	75
Licenskostnad (månad)	500
Månader/år	12
Frigjord arbetstid per användare och vecka (h)	1
Arbetstid per år (veckor) (ca)	40
Värdering arbetstid h (kr)	650

Kostnader	År 1	År 2	År 3
Licenskostnader ink. support	450 000	450 000	450 000
Anpassning och förvaltning infrastruktur	250 000	25 000	25 000
Verksamhetsinförande (utbildning)	250 000	25 000	25 000
Totalt (ackumulerat)	950 000	1 450 000	1 950 000
Nyttor	År 1	År 2	År 3
Frigjord arbetstid (värderat i kronor)	975 000	1 950 000	1 950 000
Totalt (ackumulerat)	975 000	2 925 000	4 875 000

Kostnads/nyttoanalys	År 1	År 2	År 3
Kostnader Införande, licenser, förvaltning)	950 000	1 450 000	1 950 000
Nyttor (frigjord arbetstid)	975 000	2 925 000	4 875 000
Nettonytta (nytta - kostnad)			
Kronor	25 000	1 475 000	2 925 000
Dagar (8h)	5	284	563
Motsvarande årsarbetskraft (250 dagar/år)	0,02	1,1	2,3
Nyttokvot (nytta/kostnad)	1,0	2,0	2,5

Figur 1: Initial investeringsbedömning i generativ AI (osäkerhet +/- 20 procent)

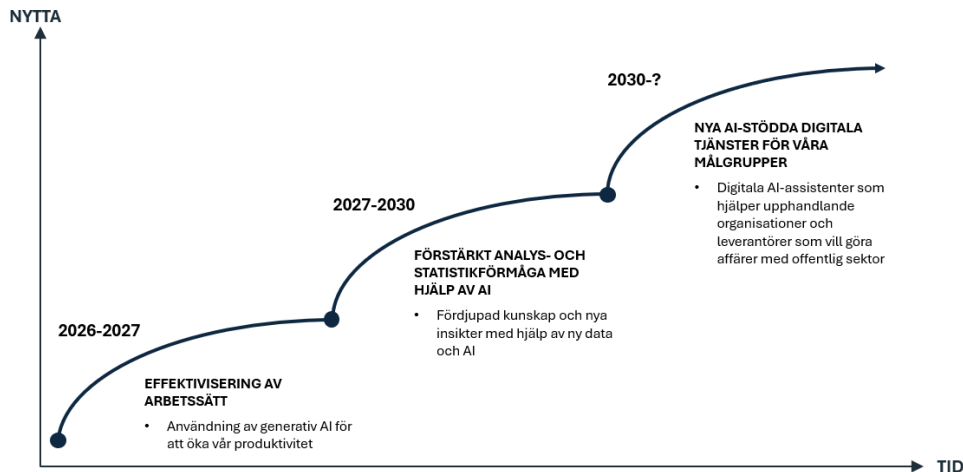
3. Exempel på användningsfall för generativ AI

Denna bilaga sammanfattar en första inventering av användningsområden för generativ AI inom ramen för Upphandlingsmyndighetens verksamhet. Syftet är att identifiera konkreta möjligheter där tekniken kan bidra till ökad effektivitet, förstärkt analysförmåga och utveckling av nya digitala tjänster riktade till våra målgrupper. Den initiala kartläggningen visar att potentialen för generativ AI är omfattande, och tekniken kan komma att påverka både interna processer och myndighetens externa tjänsteutbud. Samtidigt är användningen fortfarande under utveckling och bör betraktas som ett dynamiskt område där både möjligheter och risker snabbt förändras. Exempelen syftar till att illustrera tänkbara scenarier, inte att ge tekniska eller rättsliga rekommendationer. Alla användningsområden förutsätter noggrann analys av rättssäkerhet, transparens, datakvalitet, säkerhet och etik.

Typ av information	Effektivisering av arbetssätt	Förstärkt analys- och statistikförmåga	Nya digitala tjänster för målgrupper
Definition	Användning av generativ AI för att automatisera, förenkla eller förbättra interna arbetsflöden och administrativa uppgifter.	Användning av AI för att bearbeta stora datamängder, identifiera mönster och generera insikter som stöd för beslutsfattande och policyutveckling.	Utveckling av AI-drivna funktioner och tjänster som direkt riktar sig till användare utanför myndigheten.
Exempel data	• Interna dokument (PM, rapporter, beslut, e-postutkast) • Mötesanteckningar och protokoll • Processbeskrivningar • Mallar och checklistor	• Upphandlingsstatistik • Upphandlingsdokument • Inköpsvärden (leverantörsreskontran) • Remissvar och juridiska texter • Domar och överprövningar • UHM:s intranät och Teamsytor • osv.	• Vanliga frågor från målgrupper • Regelverk (LOU, LOV, etcetera) • UHM:s kunskapskapital • UHM webbplats • Innehåll från vägledningar • Hållbarhetskriterier • Kravspecifikationer
Exempel nyttor	• Tidsbesparing för handläggare och experter • Förbättrad dokumentation • Ökad kapacitet med samma resurser	• Högre kvalitet i policyanalys • Snabb riskidentifiering • Datadrivna beslutsunderlag • Insikter som leder till bättre beslut och prioriteringar • Ökad transparens	• Bättre tillgänglighet - Självhjälp dygnet runt - Riktad kommunikation - Minskad belastning på handläggare
Exempel användningsfall	• Informationshantering & Dokumentation • Sammanfatta remisser, rapporter och utredningar	• AI-analyser av upphandlingsdokument • AI-stödda spendanalyser • Trend- och scenarioanalyser • Remissvars-sammanställning	• AI Chatbot • Utbildningstjänster baserat på vår kunskap med hjälp av AI-assistenter • Dynamiska formulär

	• Generera utkast till protokoll eller mötesanteckningar • Klassificering och metadataförslag för diarieföring • Skapa mallar och standardtexter för beslut eller yttranden • Generera utkast enligt juridiska eller administrativa mallar • Automatiska svar på vanliga frågor (FAQ) • Förklara beslut eller regler på klarspråk • Stöd vid tillgänglighetsanpassning av webbtexter • Dataanalys & statistik • Analys av fritextsvar i enkäter och rapporter • Generera sammanfattningar av statistikrapporter • Förenkla rapportering till beslutsfattare eller medborgare. • Kvalitativ textanalys i tillsynsrapporter eller incidentbeskrivningar • Mönsterigenkänning i återkommande ärendetyper. • Policy & Regelutveckling • Granska och föreslå förbättringar av policytexter • Stöd i språklig och strukturell granskning av interna riktlinjer • Generera förslag till remissvar eller yttranden • Tidsbesparing vid omfattande utredningar • Jämföra regelverk eller författningstexter • Identifiera skillnader i skrivningar eller konsekvenser • ...	• Riskprediktion • Dashboards med AI-gränssnitt • Tolkning av rättsfall • Omvärldsbevakning med AI • ...	• AI-rådgivning i kravställning • Guidade vägledningar – digitala assistenter • Anbudsgivarens AI-coach • Nyhetssammanfattningar • Stöd till anbudsgivare • Simulerade scenarier • Digitala assistenter • ...
--	--	--	--

4. Färdplan för AI på Upphandlingsmyndigheten (möjligt scenario)

Figur 2: Möjlig färdplan för AI på Upphandlingsmyndigheten

Denna figur illustrerar ett möjligt utvecklingsscenario för hur Upphandlingsmyndigheten successivt kan ta tillvara potentialen i generativ AI. Det är viktigt att betona att detta är en grov och preliminär färdplan, inte en fastställd strategi. Syftet är att översiktligt beskriva den förflyttning myndigheten skulle kunna göra över tid – givet att nödvändiga förutsättningar finns på plats, såsom finansiering, kompetensutveckling, teknisk kapacitet och etiska ramverk. Färdplanen bygger på en stegvis ökning av både nyttan och mognaden i hur AI används:

1. Effektivisering av arbetssätt

I ett första skede används generativ AI främst för att effektivisera interna processer – exempelvis genom automatisering av dokumentation, transkribering, sammanfattningar och mallhantering. Detta kan frigöra tid och öka produktiviteten i myndighetens dagliga arbete.

2. Förstärkt analys- och statistikförmåga

Nästa steg innebär att generativ AI används som stöd för att analysera komplexa data, identifiera mönster och ge beslutsstöd i policyarbete. Det möjliggör fördjupad kunskap och snabbare insikter inom till exempel upphandlingsstatistik, riskanalys och omvärldsbevakning.

3. Nya AI-stödda digitala tjänster för våra målgrupper

På längre sikt kan myndigheten utveckla AI-drivna tjänster som direkt riktar sig till upphandlande organisationer och leverantörer. Exempel är digitala AI-assistenten som erbjuder vägledning i realtid kring regelverk, kravställning och

anbudsprocesser. Detta kan bidra till ökad rättssäkerhet, tillgänglighet och innovationskraft i offentlig upphandling.

Detta scenario ska inte tolkas som en linjär eller garanterad utveckling – tvärtom krävs **medvetna vägval, styrning och investeringar** för att realisera potentialen. Färdplanen används som ett verktyg för att skapa gemensam förståelse och stimulera strategisk dialog om riktning, prioriteringar och behov av förutsättningar.